

Кои бяха по-важните събития от първите дни на COP27?

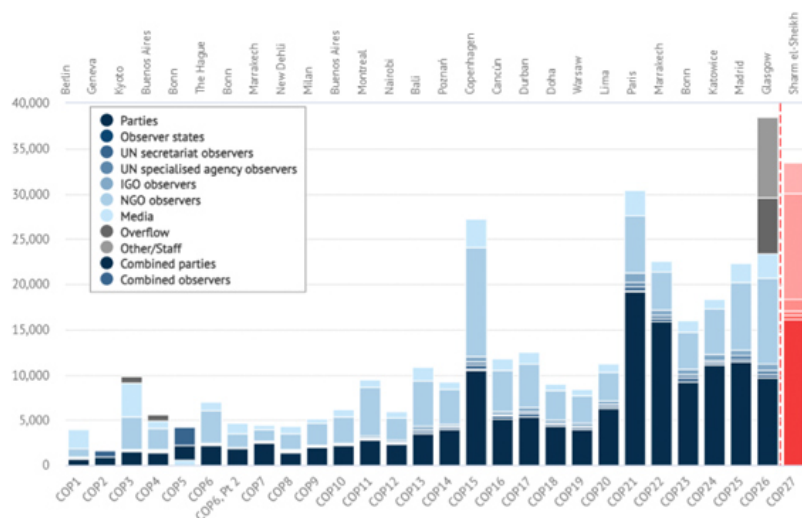
Автор(и): Растителна защита

Дата: 13.11.2022 Брой: 11/2022

От 6 до 18 ноември в Египет се провежда 27-та конференция за климатичните промени – COP27. На срещата присъстват 120 световни лидери, делегати от 196 държави и общо над 33 000 регистрирани участници – сред които не само политици, но и наблюдатели, експерти и активисти. Тазгодишният COP е вторият най-посещаван след COP26 в Глазгоу миналата година. Това е показателно за засилването на общественото внимание и ангажираността към климатичните промени през последните години.

Total attendance at COPs through the years

Броят на официално регистрирани участници на всички конференции по климатичните промени досега. Данните за COP27 са на база предварителни списъци с участниците на ООН. Източник: Carbon Brief.

Западните лидери заявяват готовност да довършат започнатото в Глазгоу

По време на първите дни на конференцията по климатичните промени в Египет се състоя срещата на върха на световните лидери. На нея те поставиха на дневен ред проблемите пред конференцията – нуждата от незабавни действия в областта на климата, реализация на досегашните обещания и помощ за развиващите се държави. На този етап липсват нови големи правно обвързващи споразумения. В срещата участва и президентът Румен Радев, който оглави българската делегация, и който предложи България да бъде домакин на конференцията през 2024 г.

Ключови моменти от срещата на върха

По време на първите два дни от конференцията – 7 и 8 ноември, се проведе срещата на върха, при която оглавяващите делегациите на страните отправиха изявления по основните проблеми и потенциални решения. На практика те зададоха тона на конференцията.

Срещата бе открита с остра реч на генералния-секретар на ООН Антонио Гутериш, който предупреди за продължаващото повишение на температурата на Земята. По неговите думи, човечеството е “в битката за живота си” и продължаваме да ускоряваме “по магистралата на път за климатичния ад”. Той също така изтъкна, че въпреки конфликтите, като този в Украйна, това не трябва да измества вниманието от климатичните промени.

Той призова за създаването на “Пакт за климатична солидарност” – споразумение между развитите и развиващите се страни, при които по-богатите подкрепят по-бедните. Гутериш заяви, че развитите държави трябва да бъдат водещи, но и т.нар. нововъзникващи икономики (държави в процес на бърз растеж и индустриализация, които все още нямат характеристиките на развита икономика) също притежават критична роля. Гутериш посочи САЩ и Китай като ключови за реализацията на този пакт. Генералният-секретар завърши речта си с посланието: “Човечеството има избор. Сътрудничество или смърт. Ще има или пакт за климатична солидарност, или пакт за колективно самоубийство”.

Подобно по дух изявление имаше и от бившия американски вицепрезидент и климатичен активист Ал Гор, който се обяви против намеренията за нови сделки за добив и транспорт на природен газ и заяви, че човечеството трябва да престане да използва “синята атмосфера като отворен канал”. Гор нарече добива на изкопаеми горива “култура на смъртта”.

Положителни сигнали бяха изпратени от президента на Франция Еманюел Макрон. Той заяви, че войната в Украйна няма да отклони страната от нейните климатични цели и призова богатите страни да компенсират по-бедните, които са и най-засегнати от климатичните изменения. Той също така призова за забрана на добива на горива от дълбоки води – такива под 200 метра дълбочина, тъй като тази практика крие високи и на този етап – неизяснени рискове за морските хабитати.

Подобно послание се чу и от германския канцлер Олаф Шолц. Той утвърди ангажираността на страната си, като определи, че след необходимото, поради войната в Украйна и недостига на газ, краткотрайно завръщане към въглищата, 2030-та година ще бъде крайна дата за изход от потреблението им. Германия също така ще увеличи подкрепата си за програми на околната среда до 6 милиарда долара, от които до 2 милиарда ще отидат за опазване на горите.

Интересен факт беше присъствието и на настоящия британски премиер Риши Сунак, който в последния момент реши да оглави делегацията на Обединеното кралство, и на бившия премиер Борис Джонсън. За разлика от Сунак, Джонсън присъства като гост и бе особено критичен към досегашното развитие на ситуацията около преговорите за климата – според него, след поскъпването на горивата т. г. се е развил “разрушителен цинизъм” и не можем да си позволим слаби и колебливи действия.

Развитие по водещата тема “Загуби и щети”?

В началото на конференцията бе отбелязан слаб напредък по въпроса за “Загуби и щети” – компенсирането на загуби, причинени от климатичните промени в слабо развитите държави. Преговарящите представители на правителства се съгласиха да започнат официални дискусии по този въпрос, с поставена цел за приемане на заключително решение, като си поставиха срок не по-късно от 2024 г. Този факт обаче изглежда като поредното отлагане, предвид, че темата “Загуби и щети” е един от фокусите на COP27.

На втория ден на срещата председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен призова останалите развити държави да последват добрия, по нейно мнение, пример на Европейския съюз за финансирането на мерки за смекчаване и адаптация, част от 100-те милиарда щатски долара годишно, обещани през 2009 г.

Срещата бе белязана от отсъствието на президентите на САЩ и Китай, въпреки че те са изпратили делегации. Отсъствието на Джо Байдън може да бъде обяснено с ангажиментите покрай приключилите наскоро междинни избори в САЩ за Конгрес и Сенат.

По време на първите дни от конференцията липсваха заявени големи ангажименти и споразумения, като например “Глобалния пакт за метана”, но бяха поставени на фокус основните проблеми – нуждата от засилване на националните приноси и финансова подкрепа за развиващите се страни.

След срещата на върха по-голямата част от лидерите си тръгнаха от конференцията и оставиха задачата за преговорите на делегациите. До края на конференцията предстоят разговори спрямо планираните тематични дни. Девети ноември бе ден на финансите, а 10 ноември бе определен за ден на науката и младежта.

Ден на финансите

По време на деня на финансите експертите на ООН публикуваха списък с проекти по мерки в бедни страни на обща стойност от 120 милиарда долара, които инвеститори биха могли да подкрепят. Такъв проект е например Планът за подобрене на водната инфраструктура в Мавриций на стойност 10

милиона долара.

Франция и Германия подписаха споразумения за отпускане на заем с преференциални условия от 300 милиона евро на Южна Африка, за да се подпомогне енергийния преход към чиста енергия.

Италия, Великобритания и Швеция бяха сред държавите, които обещаха повече от 350 милиона долара за финансиране на природосъобразни решения в страни като Египет, Фиджи, Кения и Малави. Обединеното кралство също така заяви, че ще позволи отсрочване на плащанията за страни, засегнати от екстремния метеорологични явления.

Активисти, присъстващи на COP27 призовават за край на субсидиите за изкопаеми горива. Източник.

Пратеникът на САЩ Джон Кери представи план за закупуване на въглеродни кредити от развиващите се страни, в подкрепа на прехода към чиста енергия. Тази практика би била част от широко критикуваната търговия с емисии – съществуват опасения, че те не водят да съществени намаления на емисиите и функционират на принципа “Замърсителят плаща”.

В същото време пратеникът на Китай Сие Жунуа заяви, че САЩ “са затворили вратите” за преговорите за климата и, че е нужно да ги отворят отново. На този етап разговорите между страните са на неофициално равнище. Този коментар е на фона на влошените отношения между двете най-големи икономики и замърсители в света. Сие Жунуа отбеляза още, че Китай би допринесъл за фонд “Загуби и щети”, въпреки че според него страната не е задължена. Според анализатори обаче това не трябва да се тълкува като официално намерение, тъй като страната вече допринася за мерки за смекчаване и за справяне с екстремни явления.

В същото време министърът на климатичните действия и енергетиката на Австрия заяви, че страната ѝ ще осигури 50 милиона евро допълнителна подкрепа за “Загуба и щети”. Нова Зеландия предложи подобна подкрепа в размер на 20 милиона новозеландски долара.

Нови доклади и критики към конференцията

Непосредствено преди и по време на първите дни от конференцията бяха публикувани множество доклади от различни организации.

Според нов доклад, публикуван във вторник, подкрепен от ООН, и озаглавен “Финанси за климатични действия”, развиващите се държави ще се нуждаят от общо 2 трилиона долара на година до 2030 г., за пълното финансиране на подкрепа за мерки за смекчаване, адаптация и загуби и щети.

А в друг нов доклад на международната асоциация Oxfam, се казва, че милиардерите са отговорни за 1 милион пъти повече емисии от средностатистическия човек. Според изследването, само инвестициите на 125 милиардера са отговорни за 393 милиона тона CO₂ на година, еквивалентни на годишните емисии на 85 милиона коли. А това е 1 милион пъти повече от общите емисии на “най-бедните” 90% в света (всеки с годишен доход, по-малък от 173 000 евро).

Както и през изминали години, така и тази, тревога буди присъствието по време на събитията и дори подкрепата на големи компании, в някои случаи дори и на такива за добив на изкопаеми горива. Факт е, че Кока-кола, една от най-големите компании-замърсители в света, е сред спонсорите на COP27, което доведе до обвинения за т.нар. грийнуошинг. А се оказа, че на конференцията присъстват рекордно голям брой лобисти за изкопаеми горива – общо 636. Поради тази причина активистите, които се намират на форума, призоваха за изгонване на “престъпните” представители от конференцията.

В свое изявление Куампи Кпондзо, представител на Приятели на Земята Того, изтъква, че рязкото нарастване на броя на индустриални делегати по време на преговорите за климата засилва идеята, че индустрията гледа на COP като просто един карнавал, а не като пространство, където се търсят решения за продължаващата и надвиснала климатична криза.

Критики бяха отправени и към присъстващия на срещата президент на Световната банка Дейвид Малпас, който беше заявил преди време, че не знае дали климатичните промени са факт.

Конференцията продължава да привлича вниманието и към темата за човешките права в Египет, където множество политически активисти, които са арестувани. Олаф Шолц повдигна въпроса за съдбата на намиращия се в затвора активист Абд ел-Фатах, който вече над 220 е обявил гладна стачка срещу условията, в които е държан.

Въпреки ограниченията за демонстрации тази година, активисти проведоха протести и в синята зона на преговорите.

Българската делегация

Страната ни е представлявана от 23-ма делегати, оглавени от президента Румен Радев. По време на конференцията

той заяви, че България е твърдо ангажирана с целите на Парижкото споразумение.

Според него преходът към климатична неутралност трябва да бъде добре обмислен, плавен, социално и икономически справедлив, така че да увеличава благосъстоянието на хората, а не да го намалява. Той добави, че България ще продължи да развива и да разчита на възобновяемата енергия, зелените водородни решения и енергоспестяващите и съхраняващите енергия технологии. Също така Радев заяви готовност България да бъде домакин на COP29 през 2024 г.

Според него това е ангажимент на България за напредъка по темата климатични промени в нашия регион и извън него. Освен това, според предварителните планове, през 2024 г. домакин на срещата трябва да бъде страна от Източна Европа. Тази идея всъщност бе заявена още през юни т.г. от тогавашния вицепремиер по климатичните политики и министър на околната среда и водите Борислав Сандов.

Изводи

През първите дни от конференцията липсват подписани големи споразумения или отправени обещания, но поне на думи повечето водещи световни лидери отстояват целите на Парижкото споразумение и нуждата за задълбочаване на ангажиментите. Предстои да се види дали до края на конференцията ще има ново правно обвързващо климатично споразумение между държавите в света.

Предстоят следните тематични дни от конференцията:

- 11 ноември – ден на декарбонизацията.
- 12 ноември – ден на адаптацията и земеделието.
- 14 ноември – ден на пола и ден на водата.
- 15 ноември – ден на енергията и ден на гражданското общество.
- 16 ноември – ден на биоразнообразието.
- 17 ноември – ден на решенията.

Източник: Кой бяха по-важните събития от първите дни на COP27? Климатека

Авторът Николай Петков е част от авторския екип на Климатека. Той е завършил магистратура специалност „Метеорология“ във Физическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Магистърската му теза е на тема „Климатични индекси – анализ на климата над Югоизточна Европа в близкото минало и настоящето“. Работи в екологично сдружение „За Земята“ като координатор и експерт.